

OECD-FAO Agricultural Outlook 2009

Summary in Norwegian

OECD-FAO Perspektiv på jordbruk 2009

Sammendrag på norsk

Kort oversikt

- De makroøkonomiske forholdene som ligger til grunn for denne oversikten, basert på OECDs og Verdensbankens økonomiske prognoser fra desember 2008, fortsetter å endre seg raskt på grunn av den pågående finansielle og økonomiske krisen. Grunnet økonomisk uro må grunnhypotesen tolkes forsiktig. De mulige effektene av denne stadig mer omfattende økonomiske krisen på grunnhypotesene, har blitt analysert både kvalitativt og kvantitativt i denne rapporten, selv om vurderingen av den fulle effekten av den aktuelle globale kredittkrisen og den økonomiske innstramningen på jordbruksmarkedene går utover omfanget av denne utgaven av *Perspektiv*.

- En sterkere enn forventet etterspørsel etter jordbruksvarer i fjor, spesielt i de utviklede landene, og mye lavere oljepriser har ført til betydelig lavere råvarepriser i forhold til rekordprisene i 2007-08. Fortsatte svakheter i den generelle økonomien vil bremse råvareprisene videre i de neste 2-3 årene. Deretter skal prisnivået øke i takt med den økonomiske oppgangen.

- Situasjonen varierer etter råvaren, men gjennomsnittsprisene i faktiske tall (justert for inflasjon) for de neste 10 årene anslås å være

like eller høyere enn nivået i tiåret før toppene i 2007-08. Prognosene for gjennomsnittspriser på avlinger er 10-20 % høyere i faktiske tall i forhold til 1997-2006, mens de faktiske prisene på planteolje forventes å være over 30 % høyere.

- Kjøttprisene i faktiske tall forventes ikke å overstige gjennomsnittet for 1997-2006, mens reduserte forbrukerinntekter i begynnelsen av prognoseperioden vil bidra til forbruk av billigere kjøtt, fortrinnsvis kylling istedenfor storfekjøtt. Gjennomsnittlige meieriproduktpriser i faktiske tall vil sannsynligvis være noe høyere i 2009-18 i forhold til 1997-2006 fordi de blir presset oppover av økende energi- og planteoljepriser, med en stigning på 12 % i gjennomsnittlige smørpriser som den største økningen.

- Tross den betydelige effekten av den globale finanskrisen og den økonomiske nedgangen i alle sektorene i økonomien, forventes jordbrukssektoren å klare seg forholdsmessig bedre som følge av en periode med relativt høye inntekter i det siste, og en relativt inntektsuavhengig etterspørsel etter mat.

- Globale økonomiske prognoser er nå mer pessimistiske enn tidligere i år da dette perspektivet ble utarbeidet. Derfor inkluderer perspektivet et spesielt fokus på jordbrukets evne til å motstå den økonomiske nedgangen. Analysen antyder at reduksjonen i jordbruksprisene, -produksjon og -forbruk, i sammenheng med lavere inntekter, sannsynligvis vil være moderat forutsatt at den økonomiske oppgangen begynner innen 2-3 år.

- Dette spesielle fokuset gir en vurdering basert på en enda dypere og langvarig konjunkturedgang med lavere BNP og inntekter enn i grunnhypotesen for dette perspektivet. Etterspørsel etter dyrere husdyrprodukter som f.eks. storfekjøtt, svinekjøtt og meieriprodukter ville være verst rammet. Priser på storfekjøtt ville ligge ca. 9 % under prisene foreslått i grunnhypotesen. Prisreduksjonene på avlinger og biodrivstoff knyttet til prognosene om lavere BNP, var kun halvparten så stor som prisreduksjonen på husdyrprodukter. Blant kornproduktene var maisprisen den mest reaktive til lavere BNP. Dette gjenspeiler dens bruk primært som fôr fremfor som biodrivstoff.

- Det spesielle fokuset inkluderer også en undersøkelse om effekten av uroen på finansmarkedet og den økonomiske krisen på jordbrukssektoren, fra leverandørene til detaljhandelen. Sektoren ser ut til å ha taklet krisen ganske bra hittil. Sektorer nedstrøms opplever imidlertid vanskeligheter når det gjelder tilgang til kreditt. Begrensninger innen handelsfinansiering påvirker bedrifter i vesentlig grad, og skulle disse stramme kredittmarkedene vedvare, kan levedyktigheten til bedriftene stå i fare. Tilgang til kreditt ble ansett som et nøkkelproblem, spesielt av mindre næringsmiddelbedrifter i landene som ble undersøkt, både i og utenfor OECD.

- Dette spesielle fokuset undersøker også landsbruksprisenens følsomhet overfor råoljepriser. Det har blitt mye større sammenheng

mellom energi- og jordbruksprisene på grunn av industrialisert jordbruk, mer foredling og økt transport, samt fremveksten av biodrivstoffindustrien (spesielt mais, oljefrø og sukker). Råoljeprisene er svært volatile og noen prognoser ligger godt over de som ble brukt i denne utgaven av *Perspektiv*.

- Råoljeprisen på middels lang sikt brukt i grunnhypotesen, er ca. 60 % høyere enn gjennomsnittet for 1997-2006 i faktiske tall, og øker moderat til USD 70 per fat ved slutten av prognoseperioden. Hvis råoljeprisene øker til nivået på USD 90-100+ per fat som ble brukt i fjorårets utgave av *Perspektiv*, ville jordbruksprisene være betydelig høyere, med størst utslag på avlinger, hovedsakelig pga. reduserte avlinger med høyere produksjonskostnader, men også økt etterspørsel etter råvarer til biodrivstoff.

- Biodrivstoffmarkedene avhenger i økende grad av myndighetspålagt bruk, men prognosene er usikre på grunn av uforutsigbare faktorer som den fremtidige oljepristendensen, endringer i politiske tiltak og utvikling av andregenerasjons teknologi. Biodrivstoff vil streve med å konkurrere med relativt lave priser på fossilt brensel så lenge råoljeprisene fortsatt ligger i kategorien USD 60-70 som var utgangspunktet for det meste av denne utgaven av *Perspektiv*, selv om politiske støttetiltak underbygger etanol- og biodieselpriker og -produksjon. Det anslås at biodrivstoffproduksjonen vil øke raskt for å dekke pålagt bruk, noe som vil fortsette å drive prisene oppover for avlinger som hvete, mais, oljefrø og sukker.

- Straks den økonomiske oppgangen begynner, vil det meste av veksten i jordbruksproduksjon og -forbruk fortsette å komme fra utviklingsland. Dette er spesielt tydelig for husdyrprodukter der de primære prisøkende faktorene er inntekt og befolkningsvekst, med en utvikling mot et kosthold med mer animalsk protein og videre urbanisering.

- For nesten alle handelsvarer er beregnet import- og eksportvekst i utviklingslandene høyere enn i OECD-området. Fortsatt økende sør-sør-handel er en nøkkelfaktor slik *Perspektiv* ser det. OECD-landene vil likevel fortsette å dominere eksport av hvete, råkorn og alle meieriprodukter.

- Et nøkkelfokus i fjorårets *Perspektiv* var den omfattende stigningen i matprisene i sammenheng med økende råvarepriser. Mens råvareprisene har sunket, har matprisene fortsatt vært høye i mange land. Matinflasjon har likevel gått ned. I periodene på 3 og 6 måneder som endte i februar 2009, var matprisindeksene i mange land raskt på vei ned.

- Ifølge nytt FAO-arbeid som benytter befolknings- og inntektsprognoser på lengre sikt, må verdens matproduksjon øke med over 40 % innen 2030 og med 70 % innen 2050 sammenlignet med gjennomsnittet i 2005-07. Det finnes betydelige mengder potensielt jordbruksareal. Omkring 1 560 millioner ha kan legges til dagens 1,4

mrd. ha jordbruksareal. Over halvparten av det nye jordbruksarealet finnes i Afrika og Latin-Amerika. Disse regionene har de største tilgjengelige arealene med best hensiktsmessighet når det gjelder regnirrigerte avlinger. Men tidligere utvidelser av jordbruksarealer har gått langsomt, og ny produksjon på marginale arealer kan innebære betydelige investeringer og lavere gjennomsnittlig produksjon, og samtidig føre til samfunns- og miljøkostnader.

- Produktivitet i avlinger og husdyrbestanden fortsetter å øke på lang sikt, i det minste i de mest produktive områdene, og det er betydelig potensial for videre stigning i de neste 10-20 årene. For å utnytte dette potensialet kreves det at nye teknologier utvikles og tilpasses, men veksten i bevilgningene til offentlig jordbruksforskning avtar. I mange områder som Sentral- og Øst-Europa og i Afrika sør for Sahara, kan produktiviteten økes betydelig ved å bruke eksisterende teknologier med bedre tilgang til innsatsfaktorer, utvikling av infrastrukturene og konsulenttjenester.

- Jordbruket står for over 40 % av vannforbruket i OECD-landene, og forbruket har økt. Irrigering står for 99 % av dette forbruket, og store utviklingsland som Kina og India har betydelige områder under irrigasjon. FAO regner med en vesentlig nedgang i ekspansjonen av områder under irrigasjon, og fremtidig jordbruksproduksjon vil i økende grad vurderes ut fra tilgang på vann.

- Klimaendring er også en viktig faktor for fremtidige produksjonsmuligheter. Denne faktoren vil helt klart komme i tillegg til risikoen for vannmangel, samt hyppighet og alvorlighetsgrad av oversvømmelser, og vil sannsynligvis forskyve produksjonsgrenser.

- Bak dette nokså positive perspektivet på jordbruksvaremarkeder, ligger en mer foruroligende situasjon som innebærer sult og matusikkerhet for 1 milliard mennesker. Matusikkerhet dreier seg ikke bare om å løse akutte situasjoner på kort sikt, men også om å takle spørsmål om fattigdom og økonomisk vekst på lengre sikt. Større investeringer i jordbruk, mer effektiv utviklingshjelp og handels- og innenrikspolitiske reformer er alle en del av løsningen.

© OECD 2009

Denne oppsummeringen er ingen offisiell OECD-oversettelse.

Denne oppsummeringen kan reproduseres hvis OECDs copyright og originalens tittel angis.

Flerspråklige oppsummeringer er oversatte utdrag av OECD-publikasjoner opprinnelig utgitt på engelsk og fransk.

Disse er gratis tilgjengelige på OECDs Online Bookshop www.oecd.org/bookshop/

For ytterligere informasjon, ta kontakt med OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate, rights@oecd.org eller per faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Besøk vårt nettsted www.oecd.org/rights/

